

Beslutningsforslag nr. **B 68**

Folketinget 2014-15

Fremsat den 4. februar 2015 af Per Clausen (EL), Stine Brix (EL) og Finn Sørensen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om beskyttelse af befolkningen mod bisfenol-A

Folketinget pålægger regeringen at følge DTU Fødevarereinstituttets anbefaling for et tolerabelt dagligt indtag (TDI) af bisfenol-A på 0,7 µg/kg kropsvægt/dag frem for EFSA's

grænseværdier for at sikre den danske befolkning den nødvendige beskyttelse mod bisfenol-A.

Bemærkninger til forslaget

Bisfenol-A er et organisk stof, der har vist sig at være både hormonforstyrrende og kræftfremkaldende selv i ganske små koncentrationer. Bisfenol-A anvendes i produktionen af klart plastik, som er næsten brudsikkert, og som benyttes i mange forskellige dagligdagsprodukter, bl.a. vandflasker, beholdere til fødevarer og epoxybelægninger i konservesdåser. Bisfenol-A forekommer ikke i naturen, så mennesker udsættes hovedsagelig for bisfenol-A gennem kosten, idet bisfenol-A vandrer over i fødevarer fra beholdere, der indeholder bisfenol-A.

Bisfenol-A er optaget på Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer og findes på EU's liste over stoffer, som anses for at have hormonforstyrrende effekter. Ud over sine hormonforstyrrende egenskaber, der menes at give brystkræft, livmoderskader og forringet sædkvalitet, menes bisfenol-A også at påvirke hjernens udvikling og adfærden og indlæringsvejen.

Den Europæiske Fødevarsikkerhedsmyndighed (EFSA) offentliggjorde sin nyeste risikovurdering af bisfenol-A i januar 2015. EFSA's anbefaling til en værdi for tolerabelt daglig indtag (TDI) lyder på 4 µg/kg kropsvægt/dag. Den tidligere TDI-værdi var på 50 µg/kg kropsvægt/dag.

DTU Fødevareinstituttet forventes at være uenig med EFSA's sundhedsvurdering af bisfenol-A, fordi EFSA ved fastsættelse af den nye TDI ikke tager højde for effekterne på udvikling af brystkræft, eventuelle hormonforstyrrende effekter og effekterne på hjernens udvikling. DTU Fødevareinstituttet foreslår i stedet en markant lavere TDI på 0,7 µg/kg kropsvægt/dag. Dette vil medføre en grænseværdi for afsmitning til fødevarer på 0,04 mg/kg fødevarer (jf. 2014-15, FLF, alm. del – bilag 45).

Det er forslagsstillernes opfattelse, at man ikke skal vente på et fuldstændigt videnskabeligt bevis, før der gribes ind over for hormonforstyrrende stoffer. EFSA har i årevis afvist forskningsresultater, der påviste alvorlige negative effekter på den menneskelige sundhed som følge af eksponering med bisfenol-A. Disse studier, hvoraf der er henvist til et udpluk i nærværende forslag, viser ændringer på centralnervesystemet, effekter på immunsystemet, påvirkning af adfærden hos piger, reproduktionsforstyrrelser hos mænd og øget tendens til brystkræft. EFSA finder imidlertid, at det videnskabelige design på disse undersøgelser er ufuldstændigt, hvorfor EFSA har valgt at se bort fra disse undersøgelser i deres bestræbelser på at vurdere, om der findes et endegyldigt videnskabeligt bevis for, at bisfenol-A er farligt under det anbefalede niveau. Det er forslagsstillernes opfattelse, at EFSA i årevis har haft mere travlt med at beskytte industriens interesser end befolkningens sundhed.

Forslagsstillerne mener, at regeringen skal følge DTU's indstilling til den fremtidige TDI. Det er vigtigt at understrege, at den TDI, som DTU peger på, er baseret på talrige videnskabelige undersøgelser.

Det vil ikke være første gang, at en dansk regering handler på baggrund af en indstilling fra DTU Fødevareinstituttet og

i modstrid med EFSA. Den tidligere, borgerlige regering valgte i 2010 at følge folketingsflertallets beslutning om at forbyde bisfenol-A i fødevarerkontaktmaterialer til 0-3 årige på baggrund af DTU Fødevareinstituttets nye vurderinger af bisfenol-A fra marts 2010, jf. Folketingstidende 2009-10, A (B 42 som fremsat), F møde 23 side 16 ff. (1. beh. B 42), B (Betænkning B 42), F møde 51 side 2 ff. (2. beh. B 42) og C (B 42 som vedtaget).

At det er nødvendigt at indføre en lavere TDI for hele befolkningen og ikke kun beskytte spædbørn og småbørn, understreges af undersøgelser, der viser, at bisfenol-A langtfra udelukkende er problematisk for spædbørn og småbørn. F.eks. blev bisfenol-A i DTUs Fødevareinstituttets undersøgelse afprøvet på drægtige hunrotter i hele drægtighedsperioden og i dieperioden. Her fandt man forringet indlæringssevne hos de hanunger, hvor moderen var udsat for lave koncentrationer af bisfenol-A, jf. »DTU Fødevareinstituttets vurdering af industriens nye developmental neurotoxicity studie (DNT, OECD TG 426) med bisphenol A og studiets betydning for Fødevareinstituttets vurdering af bisphenol A's eventuelle skadelige effekter på udvikling af nervesystem og adfærd«. Fødevareinstituttet, Danmarks Tekniske Universitet, 2010.

Et større studie fra 2007, hvor 12 uafhængige eksperter gennemgik mere end 500 videnskabelige undersøgelser af bisfenol-A, peger ligeledes på, at det særlig er fostre og små børn, der påvirkes, når de udsættes for stoffet. Ekspertpanelet var nedsat af det amerikanske center for risikovurdering (Center for the Evaluation of Risk to Human Reproduction (CERHR)) med henblik på at vurdere sundhedsrisikoen ved bisfenol-A.

At eksponering for bisfenol-A er særlig problematisk i fostertilstanden bekræftes af et studie fra 2012, hvor kvinder og deres børn er blevet fulgt fra fostertilstanden til børnene var 5 år gamle. Studiet beskæftiger sig særlig med den effekt fra bisfenol-A, der forekommer i fostertilstanden, og konkluderer, at der er en indikation af, at børnenes adfærd påvirkes af bisfenol-A, og at påvirkningen er forskellig mellem drenge og piger (Environmental Health Perspectives 2012 August; 120(8)). Dette bekræfter en amerikansk undersøgelse fra 2009, som viste en sammenhæng mellem udadvendt og aggressiv adfærd hos piger og deres eksponering for bisfenol-A i fostertilstanden, jf. »Perinatal Exposure to Bisphenol A Alters Early Adipogenesis in the Rat« i Environmental Health Perspectives 2009 October; 117(10).

En undersøgelse offentliggjort i tidsskriftet Reproductive Toxicology 2010 December; 30(4) har imidlertid også påvist, at bisfenol-A er problematisk for mænd. Undersøgelsen, der er foretaget af Michigan University, viser, at flertallet af mænd med lav sædkvalitet også har et mistænkeligt højt indhold af bisfenol-A i urinen. Forskerne fandt endvidere, at graden af skade på sædens dna så ud til at være proportionel med indholdet af bisfenol-A i urinen, jf. »Bisphenol

nol A formentlig medskyldig i dårlig sædkvalitet« fra Ingeniøren den 13. august 2010.

Dette bekræftes af et studie fra 2013, hvor man konstaterer negativ påvirkning af funktionerne i testiklerne selv ved meget lave koncentrationer af bisfenol-A, jf. »Differential Effects of Bisphenol A and Diethylstilbestrol on Human, Rat and Mouse Fetal Leydig Cell Function« 2012. PLOS ONE 7(12).

Disse undersøgelser peger på, at selv om et forbud mod bisfenol-A i produkter til 0-3 årige er et vigtigt skridt i den rigtige retning, er det langt fra nok. Det er nødvendigt at beskytte børnene allerede i fostertilstanden. Dette betyder, at det er gravide, der skal undgå indtagelse af bisfenol-A, selv i helt lave doser.

Danske forskere har undersøgt den danske befolknings udsættelse for hormonforstyrrende stoffer, herunder bisfenol-A. Mere end 2.200 børn, ca. 900 yngre mænd og 565 gravide kvinder har deltaget i undersøgelserne, som viste, at fire ud af fem af de undersøgte børn, næsten alle mænd og ni ud af ti gravide kvinder havde bisfenol-A i deres urin, jf. »Hverdagen er stopfuld af usynlige hormoner«, kronik i Politiken den 10. november 2014.

Bisfenol-A optages typisk via kosten og udskilles i urinen inden for et døgn. En række andre undersøgelser har påvist den direkte sammenhæng mellem indtagelse af fødevarer fra beholdere, der indeholder bisfenol-A, som er udbredt i Danmark, og tilstedeværelsen af stoffet i urinen. Således har en undersøgelse foretaget af forskere fra Harvard Universitet vist, at når man f.eks. drikker vand fra beholdere af polykarbonatplast, stiger indholdet af bisfenol-A i urinen med 69 pct. på en uge, jf. »Polycarbonate Bottle Use and Urinary

Bisphenol A Concentrations« i Environmental Health Perspective 2009 September; 117(9). Dåse- og kande er ligeledes blandt de fødevarer, hvor bisfenol-A er udbredt og dermed også en af de væsentlige eksponeringskilder. Dette viste en amerikansk forbrugertest. Undersøgelsen bekræfter, at bisfenol-A vandrer fra beholderen over i fødevarerne.

Den 13. oktober 2012 forbød Frankrig bisfenol-A i fødevarer og kontaktmaterialer, jf. »Loi no 2012-1442 du 24 décembre 2012 visant à la suspension de la fabrication, de l'importation, de l'exportation et de la mise sur le marché de tout conditionnement à vocation alimentaire contenant du bisphénol A (1)«. Frankrig blev dermed det første land i Europa, der besluttede at beskytte hele befolkningen mod eksponering for bisfenol-A gennem kosten. Forbuddet trådte i kraft den 1. januar 2015. I Sverige drøfter man ligeledes en udfasning af brugen af bisfenol-A i termisk papir og i produkter, der er i direkte kontakt med fødevarer. Sverige ønsker, at udfasningen skal ske så hurtigt så muligt og senest i 2020. De svenske myndigheder vil arbejde for et forbud i EU. Hvis et EU-forbud ikke er klar i 2017, vil man undersøge muligheden for et nationalt forbud. Den svenske undersøgelse peger på, at en udfasning af brugen af bisfenol-A vil kunne gennemføres uden større konsekvenser for økonomien (<http://www.regeringen.se/sb/d/19851/a/252812>).

Det er forslagsstillernes opfattelse, at et totalforbud vil være den mest effektive måde at beskytte befolkningen mod bisfenol-A. Men indtil et forbud kan træde i kraft, bør man som minimum følge DTU's anbefalinger, som er baseret på talrige studier af de problematiske effekter af bisfenol-A på den menneskelige sundhed.

Skriftlig fremsættelse

Per Clausen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om beskyttelse af befolkningen mod bisfenol-A.

(Beslutningsforslag nr. B 68)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.